

Lähidemokratiatoimikunnan näkemyksiä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2027-2030.

Suunnitelma on alueellisesti ja sisällöllisesti laaja ja kattava ja se koskettaa suurta määrää kaiken ikäisiä ihmisiä. Tämän mittaluokan suunnittelu on vaativa ja työläs tehtävä. Suunnitelmassa on nostettu esille tärkeitä kehittämiskohteita.

Suunnitelmassa tulisi huomiota kiinnittää mm. seuraaviin seikkoihin.

Suunnitelman teemat ja kehittämiskohteet ovat kiistämättä tärkeitä, mutta tulisi arvioida kriittisesti, kuinka paljon niihin on tosiasiallisesti mahdollista vaikuttaa suunnitelmassa kuvatusti. Joissain kohden kehittämiskohteiden ja tavoitteiden keskinäistä yhteyttä on vaikea hahmottaa. esim. MPR-rokotuskattavuuden sisällyttäminen lasten ja nuorten arjen rutiineihin.

Suunnitelmasta olisi hyvä ilmetä, millä resursseilla suunnitelmaa aiotaan toteuttaa. Olisi eduksi, jos suunnitelmassa kuvattaisiin aiheeseen liittyvät käytettävissä olevat taloudelliset ja inhimilliset resurssit ja niiden kohdentaminen. Olisi myös hyvä, jos suunnitelmasta ilmenisi, kuinka paljon siinä esitetyistä toimenpiteistä on jo nyt käytössä ja kuinka paljon tarvitaan uusia toimenpiteitä.

Suunnitelmassa käytetään paljon yleispäteviä sanamuotoja ja ilmaisuja kuten edistäminen, tukeminen, huomioiminen, vahvistaminen. Näiden kautta on kuitenkin hankala hahmottaa suunnitelman toimenpiteiden toteutuksen yhteyttä konkretiaan.

Suunnitelma noudattaa loogista rakennetta tavoite, toimenpide, toteuttajat, koordinointi ja arviointi, mutta ne ilmaistaan niin yleisellä tasolla, että jää epäselväksi esimerkiksi kuka kunnassa tai hyvinvointialueella viime kädessä tekee kyseisen toimenpiteen. Käsitettä yhteistyö käytetään suunnitelmassa usein. Yhteistyö on välttämätön tavoitteiden saavuttamisessa mutta se voi myös hämärtää vastuiden ymmärtämistä. Huolta herättää myös se, että samoja toimenpiteitä koordinoiviksi tahoiksi on nimetty ryhmiä, verkostoja, tiimejä ja hankkeita yhtä aikaa. Tällainen malli ei toimi käytännössä ja se antaa vaikutelman päällekkäin tehtävästä työstä.

Suunnitelman arvioinneissa on hyte-kertoimeen vaikuttavia mittareita lukuun ottamatta jätetty avoimiksi, vaikka tavoitteet ja toimenpiteet on määritetty. Tällainen järjestely johtaa helposti siihen, että arviointi kohdistuu suunnitelman toteutukseen ei niinkään tavoitteiden saavuttamiseen.